

Sygn. akt IV CNP 116/08

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Barbara Myszka

w sprawie ze skargi strony powodowej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Rejonowego Sądu Grodzkiego w E.
z dnia 4 kwietnia 2008 r., sygn. akt [...],
w sprawie z powództwa A. Spółki z o.o.
przeciwko Ł.K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 3 czerwca 2009 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w E., po rozpoznaniu skargi powódki A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na postanowienie referendarza sądowego z dnia 5 listopada 2007 r., postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2008 r. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie. W uzasadnieniu wskazał, że przy ustalaniu wysokości kosztów zastępstwa procesowego należy uwzględniać wartość przedmiotu sporu, do której – zgodnie z art. 20 k.p.c. – nie wlicza się odsetek, pożytków i kosztów żądanych obok roszczenia głównego. Stwierdził, że skoro powód określił wartość przedmiotu sporu w pozwie na kwotę 6.716,62 zł, to stawka minimalna kosztów zastępstwa procesowego wynosi 1.200 zł (§ 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu; Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Tym samym oczekiwanie skarżącego zasądzenia na jego rzecz od strony przeciwnej kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł nie znajduje usprawiedliwienia.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego powódka podniosła naruszenie:

- art. 20 k.p.c. przez błędną wykładnię i przyjęcie, że odsetki, o których jest mowa w tym przepisie, dotyczą także odsetek skapitalizowanych i poddanych oprocentowaniu;
- art. 21 k.p.c. przez jego niezastosowanie co doprowadziło do wadliwego określenia przez sąd wartość przedmiotu sporu, wynoszącej – przy zastosowaniu tego przepisu - 12.980,48 zł;
- art. 98 § 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że stronie powodowej należy się zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 1.200 zł., a nie 2.400 zł.

W uzasadnieniu skargi powódka wskazała, że dochodziła pozwem dwóch kwot poddanych oprocentowaniu, tj. dwóch roszczeń, których wartość należało zsumować, a nie odsetek obok roszczenia głównego w rozumieniu art. 20 k.p.c. Gdyby zsumowano obie te kwoty, czyniąc zadość dyspozycji art. 21 k.p.c., to wartość przedmiotu sporu zostałaby ustalona na kwotę 12.980,48 zł., zaś należne powódce koszty zastępstwa procesowego – na kwotę 2.400 zł.

Powołując się na tak ujętą podstawę skargi powódka wniosła o stwierdzenie, że zaskarżone orzeczenia jest niezgodne z wymienionymi wyżej przepisami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 20 k.p.c. do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek, pożytków i kosztów, żądanych obok roszczenia głównego. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 października 1997 r., III CZP 16/97 (OSNP 1998, nr 7, poz. 2004), wyjaśniono, że skapitalizowanie odsetek w znaczeniu prawnym następuje, gdy obliczy się ich sumę za określony czas, a następnie podda się je oprocentowaniu, tworząc w ten sposób kapitał, stanowiący odrębną kategorię prawną. Jeżeli więc powód wylicza kwotowo wysokość odsetek, ale nie poddaje ich oprocentowaniu, to nie może być mowy o "kapitalizacji" odsetek w znaczeniu prawnym. Nadal jako odsetki są one dochodzone "obok" świadczenia głównego i ma do nich zastosowanie przepis art. 20 k.p.c. W sytuacji takiej nie zmienia się charakter dochodzonego świadczenia, ani jego wysokość. (zob. też postanowienia Sadu Najwyższego: z 29 września 2000 r., V CKN 71/00, nie publ.; z 30 maja 2007 r., I CZ 38/07, nie publ.).

W piśmiennictwie prezentowany jest również pogląd bardziej restrykcyjny, odwołujący się do ścisłej wykładni art. 20 k.p.c. Podnosi się, że w art. 20 k.p.c. ustawodawca nie dokonał jakiegokolwiek rozróżnienia odsetek. A zatem nie można uznać, że skapitalizowane odsetki przestają być odsetkami, a tym samym nie ma podstaw, by negować fakt, że wciąż posiadają charakter roszczenia ubocznego. Prowadzi to do wniosku, że wartością przedmiotu sporu jest wysokość roszczenia głównego, do której nie dolicza się żadnych odsetek oraz kosztów.

Niewątpliwie gdyby w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy stanął na gruncie stanowiska o dopuszczalności kapitalizacji odsetek w znaczeniu prawnym,

to powinien przy obliczaniu wartości przedmiotu sporu dodać do należności głównej skapitalizowane odsetki. Wartość przedmiotu sporu zamknęłaby się wówczas kwotą 12.980,48 zł, a minimalne wynagrodzenie pełnomocnika powódki (radcy prawnego) – zgodnie z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – wynosiłoby 2.400 zł.

W judykaturze ukształtował utrwalili się poglądy, zgodnie z którym wybór sądu rozstrzygającego sprawę jednego z możliwych sposobów interpretacji przepisów prawa, nawet jeśli okaże się ona nieprawidłowa, nie oznacza niezgodności orzeczenia z prawem, rodzącej odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa. Stwierdzenie przez Sąd Najwyższy niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. nie jest równoznaczne ze stwierdzeniem jego obiektywnej bezprawności. Stwierdzenie bezprawności nie może bowiem nastąpić bez sięgnięcia do istoty władzy sądowniczej, polegającej na tym, iż sędzia orzeka w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, kierując się nie tylko obowiązującym prawem, ale także własnym sumieniem i przysługującą mu swobodą w ocenie prawa i faktów stanowiących podstawę rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2009 r., III CNP 42/08, nie publ.).

Z istoty samego procesu wykładni wynika możliwość różnorodnego rozumienia interpretowanego przepisu. Na zakres swobody sędziego przy orzekaniu wpływ ma subiektywizm samego aktu wykładni prawa pozytywnego, posługującego się pojęciami niedookreślonymi albo przewidującego wprost pewien margines wolności decyzji jurysdykcyjnych.

W odniesieniu do działalności jurysdykcyjnej sądu, jako organu władzy publicznej w rozumieniu art. 77 ust. 1 Konstytucji, wyodrębnia się autonomiczne pojęcie bezprawności. W rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c. orzeczeniem niezgodnym z prawem jest takie orzeczenie, które jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania

prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia sądu powodująca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi mieć więc charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Jeżeli więc sąd nie wykracza poza obszar przyznanej mu swobody, nie pozostaje w kolizji z własnym sumieniem oraz prawidłowo dobiera standardy orzecznicze, to działa w ramach porządku prawnego nawet wtedy, gdy wydane orzeczenie można ocenić jako obiektywnie niezgodne z prawem (por. wyrok SN z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007 nr 2, poz. 35; postanowienie SN z 13 grudnia 2005 r., II BP 3/05, OSNP 2006, nr 21-23, poz. 323; wyrok SN z 18 stycznia 2006 r., II BP 1/05, OSNP 2006, nr 23-24, poz. 351). Przyjęcie odmiennego zapatrywania stwarzałoby zagrożenie dla takich wartości jak stabilność obrotu prawnego, swoboda sądu w ocenie materiału dowodowego i stosowaniu prawa.

Przytoczone przesłanki oceny niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem nie zostały spełnione w odniesieniu do zaskarżonego postanowienia. W świetle istotnych z punktu widzenia tej oceny kryteriów, dokonana przez Sąd Rejonowy wykładnia art. 20 k.p.c., odwołująca się do jednego z możliwych sposobów rozumienia tego przepisu, nie może być uznana za rażąco wadliwą i wykraczającą poza granice swobody sędziowskiej przy orzekaniu.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424¹¹ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.